

Na počátku Třicetileté války (1616–48) se Zlatá stezka stala strategickou vojenskou komunikací, po níž směřovala do Čech císařská vojska. K prvním vojenským střetům této války došlo právě u Soumarského mostu na tzv. Volarských šancích. Zbytky dělostřelecké reduty, která střežila přechod řeky, se dochovaly v terénu podnes a roku 2008 byly prohlášeny za kulturní památku. Právě důsledky Třicetileté války ale přinesly Zlaté stezce zánik. Habsburkové upřednostili dovoz soli do Čech z oblasti Gmundenu a dosavadní obchod zatížili vysokým clem. Po staletích slávy Zlatá stezka upadla do spánku.

O oživení významu Zlaté stezky se pokusil až výbor pro výstavbu železnice z oblasti Volar a Želnavy do Bavorska v závěru 19. století. Jeho jednatelem a hybatelem byl volarský pedagog Wenzel Draxler, který se pokusil „zlatou stezku“ nahradit „stezkou železnou“. Ke spojení české a bavorské strany Šumavy železnicí došlo roku 1910, avšak provoz ustal záhy po skončení 2. světové války.

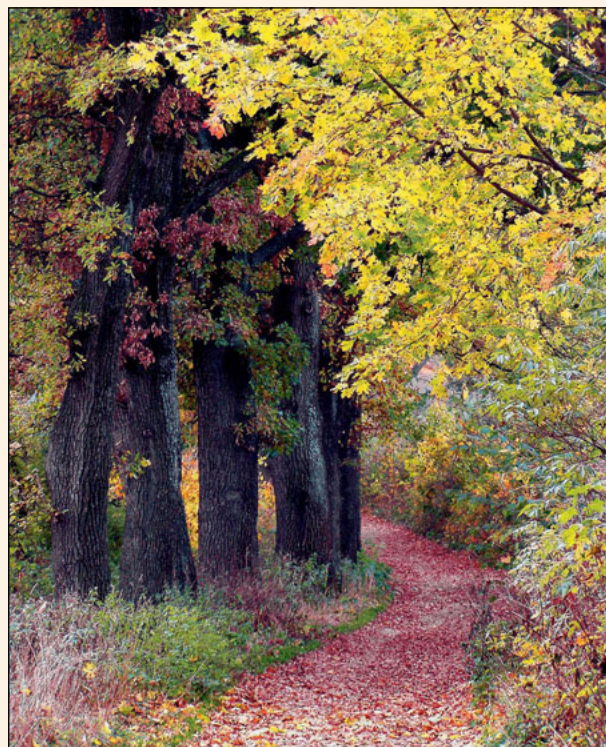
V meziválečném období nesl název Zlatá stezka jeden z volarských hostinců a roku 1928 napsal volarský autor Alois Meerwald divadelní hru s názvem Zlatá stezka, jejíž děj se odehrává v 16. století na Volarsku. Tato hra byla v roce 1992 přeložena do češtiny a uváděna volarským ochotnickým spolkem Ulita.

Do dnešních dnů se ve Volarech vyskytuje příjmení Soumar a dávnou historii i trasu připomínají dva současné názvy volarských ulic: Soumarská a Zlatá stezka. Waldkirchen a Volary jsou partnerskými městy. Zlatá stezka je symbolicky obsažena i v názvu „Volarské zlaté“ neboli hořké bylinné lihoviny, která je od roku 2008 suvenýrem a originálním výrobkem Města Volary.

Na Volarsku můžete přímo vlastníma nohama kráčet po dochovaných úsecích legendární komunikace, po níž mezi Čechami a Bavorskem putovali nejen obchodníci a zboží, ale i diplomaté a královští vyslanci či vojevůdci se svými vojsky. Právě po této úzké, bahnité a v šeru pralesního hvozdu se ztrácející cestě k nám přicházely novinky a novoty z celého světa - a staří Volarané tak byli prvními, kdo se je dozvídali.

Trasu Zlaté stezky na Volarsku kopíruje žlutá značka Klubu českých turistů a její historii připomínají informační panely umístěné podél trasy. Po Zlaté stezce přímo ve Volarech vede souběžně i červeně značený místní vycházkový okruh a to v úseku od hřbitovní aleje kolem křížové cesty do Vysokého lesa.

S historií Zlaté stezky jsou spjaty i zříceniny hradů a hrádků v okolí Volar: Hus nad kaňonem Blanice, Kunžvart u Strážného a zaniklý hrádek na Stožecké skále.

Podrobněji mapuje historii Zlaté stezky stálá expozice ve Volarském muzeu v České ulici č. p. 71. Podobně je tomu v Okresním muzeu Prachatice a v Muzeu Zlaté stezky ve Waldkirchenu.

Vydáno v roce milénia Zlaté stezky (1010–2010).

Vydalo Město Volary v roce 2010.
Text: Roman Kozák
Foto: Roman Kozák, Petr Čmerda
Tisk: Tiskárna FOP Černá v Pošumaví

*Volarské
pozoruhodnosti*

ZLATÁ STEZKA

Zlatá stezka

„Zlatá stezka tvořila po staletí dějiny. Vytvářela profese, osady a struktury, formovala krajinu, člověka a kultury, takže dnes, kdy její význam jako spojovací článek chápeme lépe než kdy předtím, začínáme právem hovořit o regionu Zlaté stezky. Díky politickým změnám v bývalém Československu a pádu železné opony se tato oblast dostala do zorného úhlu evropské veřejnosti, která zde s překvapením objevila přírodní a kulturní oblast prvořadého významu.“

Paul Praxl, Waldkirchen 1995

Volary vznikly jako osada na trase dávné obchodní cesty, která od 10. století spojovala bavorské Podunají s Pošumavím a českým jihem. Ta měla postupně několik tras (do Kašperských Hor, Vimperka, údolím Studené Vltavy), ovšem její nejdůležitější a nejslavnější období zahrnuje přepravu soli z Pasova přes Volary do Prachatic. Označení „zlatá“ nesouvisí ani tak s nalezišti zlata v Kašperských Horách, jako spíše s jejím ekonomickým přínosem a metaforickým významem.

Trasu Zlaté stezky lze dodnes vysledovat podle názvů lokalit na Volarsku. Soumarský most označoval místo přechodu Teplé Vltavy, České Žleby (dříve Žlaby či Trouby) pak místo, kde byli po přechodu hraničního hřebene napájeni koně. Úvozové cesty vyšlapané soumarskými karavanami se pak na řadě míst dochovaly v terénu do dnešních dnů, tedy více jak půl tisíciletí.

Volary vznikly v místě, kde stezka procházející pralesním hvozdem přecházela (Volarský) potok. Dodnes se tato část Volar nazývá Staré město. Jednou z dávných přezdívek Volar bylo i označení „Volary - dítě Zlaté stezky“. Volary spolu s bavorským Waldkirchenem byly největšími soumarskými nocležišti na trase Zlaté stezky.

Soumar byl nákladní kůň, soumař pak jeho majitel a účastník provozu obchodních karavan. Šel se vozila v dřevěných bečkách zvaných prostice.

V době vrcholného období Zlaté stezky procházelo přes Volary i víc jak tisíc soumarů týdně. Dávni Volarané těžili z provozu obchodních karavan přímo i nepřímou: vlastnili nákladní koně, poskytovali noclehy a stáje, nabízeli kovářny, stravu i píci, střežili stezku. Mívali i právo zadržet ty, kdo se trase Zlaté stezky vyhýbali, a získat podíl z jejich zboží.

Zlatá stezka (německy Goldener Steig, latinsky Via aurea) prosperovala především ve 13. a 14. století, dobou největšího rozkvětu pak bylo 16. století, z něhož vzešlo i bohatství renesančních Prachatic. Ve Volarech bylo v té době chováno na 400 soumarských koní.

Po Zlaté stezce byla přes Volary do celých Čech dovážena především sůl, vedle ní pak i luxusnější zboží z Itálie a Orientu. V opačném směru se z Čech vyvážely především potravinové produkty (obilí, slad, ryby, chmel, pálenka aj.)